

„Edinost“

Izšla enkrat na dan, razen nedelj in p. raznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
na en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se upravnica ne odziva.

Na tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avd.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 avd.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, oamrtne in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbe.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepriznani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravništvo. Naročnino in oglašje je plačevati loce Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Garzina št. 12. Upravništvo, in sprejemajo inserate v ulici Molis piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Bennati in srednje šole tržaške.

Znan pregovor pravi, da osel pušča dlako, a navade ne opusti nikdar! In to velja v polni meri tudi o primorskih, laških poslancih. Oni se Vam kažejo radikalne, nasprotne vladi, navdušene za omiko in napredek, no, svoje prirojene šarlatanije, svoje, vsakemu resnemu človeku zoperne hinavščine ne morejo zatajiti o nobeni priliki.

To je pokazal zopet na klasičen način, v razpravi o srednjih šolah, poslanec V. kurije istrske, Srečko Bennati. Ta idejal g. Schaffenhauerja in po zaslugi tega gospoda državni poslanec je pravi prototip onih istrskih politikarjev, ki v visokoletnih besedah deklarirajo o svobodi, o kulturi, o omiki, ki pa z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi (osar tutto, o vivo o morto) sredstvi zatirajo istrskega trpina slovanske in italijanske narodnosti — duševno in materijalno, ker bi njihova glorijska kmalu ugasnila, ako ne bi reveža-kmeta držali v pravem suženstvu.

No, danes ni naš namen, da bi razpravljali o tem za XX. stoletje in izlasi za Avstrijo sramotnem razmerju; tudi se ne bomo bavili z g. Srečka protestom proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu, niti ne z njegovo trditvijo, da vlada na Primorskem gleda šolstva protežira Slovence (kar menda posebno dokazuje več nego dvajsetletni boj za slovensko šolo v Trstu in v Gropadi itd.), danes hočemo le konstatirati neverjetno, a nam, žalibog, predobro znano hinavščino v vprašanju srednjih šol v Trstu.

G. Srečko se je postavil v junaško pozituro in je grozno napadal vlado, ker vzdržuje v Trstu le nemške srednje šole.

Z največjo (seveda le hlinjeno) ogorčenostjo je vskliknil, da mora ubogo mesto tržaško trošiti preko K 300.000 na leto za vzdrževanje italijanskih srednjih šol.

To je smel g. Srečko reči, ker je račun na nevednost in nepoznanje naših razmer od strani svojih dunajskih poslušalcev; naravnost ostudno pa je, da mu tudi tržaški laški listi pojejo slavo radi tega govora.

Pritožba radi laških srednjih šol je namreč največje farizejstvo, najgrša hinavščina.

Vsi se gotovo spominjajo še, da je v mestnem svetu tržaškem, v razpravi o proračunu za l. 1902., mestni svetnik dr. Rybář ravnogled italijanskih srednjih šol opozarjal na dejstvo, da je bila vlada in je še danes pripravljena iste prevzetiv svojo režijo in da bi si torej občina lahko prištedila preko K 300.000 na leto, da so pa ravno govorniki z laške strani in sicer Benussi in celo mirni in navadno treznomisleči Ventura odločno izjavili, da srednjih šol ne dajo iz rok!!!

Ali ni torej najgrša hinavščina, če Bennati očita vladi, da noče vstvariti laške srednje šole v Trstu in da pušča to breme občini, ko ista občina po svojih zastopnikih izjavlja, da to breme noče izročiti vladi?

Akoravno nismo prijatelji naši vladi — saj nimamo prav nobenega vzroka za to — morali smo to licemerstvo konstatirati, da pokažemo istej vladi, kakemu poštenjaku na ljubo je g. Schaffenhauer o zadnjih volitvah razdelil občino Milje v sekcijo Plavje — kjer je zmaga Slovencev gotova — z enim volilnim možem, in sekcijo Škofije — kjer so ugodnejša tla za mahinacije — s sedmimi volilnimi možmi!!!

Iz podrobne razprave o državnem proračunu.

(Govor posl. V. Spinčića v seji zbornice poslancev dne 4. marca 1902.)

(Zvršetak.)

Jezik oblasti in uradniki.

Kar se dostaja jezika oblasti — skoro završim — je sedaj v tem pogledu pač boljši od časa Thunovega sem, torej tri štiri leta sem, ko so naša oblastva dobila ukaz, naj rešujejo spise v tistem jeziku, v katerem so dobila spise. Ali še se gode zlorabe in nezačudenosti od strani oblasti, kakor dokazuje to, med drugim, interpelacija od dne 13. februvarja 1901. To je razvidno tudi iz uradovanja, izlasi okrajnega glavarja v Poreču. Na čelu temu uradu stoji mož, čegar način postopanja je res obsojati najodločneje, mož sploh, ki se čisto drugačnega kaže, ki se včasih tudi Hrvatom hlini, a mej tem dela vedno za tlačenje in zapostavljenje Hrvatov.

calile v čisti vodici. Okrog je vodila kolo-vozna pot, katero so grajski vsako pomlad posuli z drobnim peskom. Ob jezeru je stala mala lesena utica, ki je služila za kopališče, lovecem pa ob enem nudila izvrstno čaka-lišče za race ali kljunače, ki so hodili brskati na ravnicu tik ribnika.

Pri tej utici se je tistega popoldne, ko se je solnce že nagibalo k zahodu, postavil na prežo gospod Strel. N. kam malomarno je slonel ob utici, prekrizal nogi, in leno držal v desni roki skrbno očeeno lankasterico. Tik za petami mu je sedel pikast, resast fermač »stoj«, — nos obračal proti vetru in zvedavo od strani pogledoval svojega gospodarja, kakor bi ne mogel razumeti kaj je danes sicer tako pazljivemu lovcu. Le-tá se pa ni zmenil ne za kljunače, ne za »Stoja«, da niti posvaril ga ni, ko je ta postajal vedno nemirnejši — tako se je bil zamislil...

Da, baš jedno leto je od taktat. Cvetna sobota je bila, kakor danes. In prav pri tej utici je stal gospod Strel kakor danes. »Stoja« je ležal s prihuljeno glavo pri njegovih nogah, samo bolj mirno nego danes, zakaj njegov gospodar je stal z vneemo na preži in čakal kljunačev. Saj se je pa tudi veljalo potruditi, da se lahko pobaha s svojim plenom pred gospojo Ido. Da, Ida! Štirinajst dnij je bil taktat v službi na Strmeči. Štirinajst dnij jo

Jaz imam tu italijanski spis od 7. febr. t. l. kakor odgovor na rekurs, ki je bil hr-vatski pisan in, gospoda moja, ta spis se tiče stvari, v kateri se je ta bil okrajni glavar zopet pokazal odkritega agitatorja za italijan-sko stranko, ko je fungiral kakor predsednik neki komisiji za osnovo neke šole, namreč v Šterni. Kar je storil tu, in kar sploh počenja, ne bi mogel nobeden drugi od davkoplače-valcev in vlade plačani uradnik, kakor dela ta mož.

Kakor je razvidno iz rečenega in iz mnovega družega, noče v nas sploh postati bolje. Uradniki ostajajo istii, kakor so bili prej, vzlic vsem cirkularom in okrožnicam njegove ekscelence gospoda ministerskega predsednika.

Več vzrokov je za to, jaz hočem navesti le enega, da-si bi jih lahko navel več. V letu 1898 sem interpeliral o tem, da je na neki hrvatski spis prišel italijanski odgovor. Tedaj sem dobil odgovor, da se je to le slučajno zgodilo, da se pa redno odgovarja v tistem jeziku, v katerem je uloga sestavljena. Potem pa sem s sto in sto dokazi in akti, katere sem tudi priložil, dokazal, kako nepravdo in neresnično se je poročalo tu. (Čujte!)

Neresnično poročanje je morda najhuje zlo v upravi pri nas. Gospodje vidijo, da osrednja vlada vse veruje, kakor poro-čajo oni.

Če je uradnikom n. pr. odgovoriti na kako vprašanje, ne mislijo na nič družega, nego da pokrijejo sebe in ne gledajo na to, da-li govore resnično ali krivo. Kajti nava-jeni so že tako, da se veruje le temu, kar oni govorijo in pišejo.

Sicer je lepo od načelnika vlade, da ve-ruje svojim uradnikom, ali če je enkrat uvi-del, da ti uradniki neresnično poročajo, potem mu je pa v dolžnost, da preiskuje, da-li po-ročajo resnice uradniki, ali pa stranka, ki gotovo ne govori namenoma neresničnega. (Prav res!)

O izvestnih okolnostih v Primorju in v Istri nočem govoriti. Če merodajni krogi ne vidijo in ne slišijo tega, potem jim ni poma-gati. Kakor znano, se godi najhuje tistemu, ki ima oči in ušesa, a ki vendar noče nič videti in nič slišati. Takemu človeku bi mogli zaklicati k večjemu: Perditio tua ex te, Israel! (Pohvala. — Govorniku so čestitali.)

je poznal in — celo večnost že ljubil, v mi-slih, v željah, v sanjah... več si ni upal novi »adjunkte«, kakor so ga vsi klicali, če tudi ni bilo na Strmškem gradu sistemiziranega tega mesta.

In ona? Gledala ga je tako ljubezajivo s svojimi plavimi očmi in ustnice so lahno vstrepetavale, kakor bi koga vabile, prosile, pozelele... te polne rdeče sveže ustnice. Pa mladi adjunkt si ni upal blizu... tako hitro... on je bil vendar le ubogi adjunkt... njen slu-žabnik prav za prav. Res je zal in marsika-tero žensko oko mu je prijazno žarelo, a — ona je vendar le ona... gospica Ida, bogata, lepa hči gosp. Žagarja.

Da, na cvetno soboto je bilo, pomlad se je vračala v deželo, pri utici je stal in mi-slil na — Ido. Troje kljunačev mu je le-žalo pri nogah — pokloni jih gospici Idi. Obetal se mu je še lov, zato je mirno kakor les čakal na mestu in mislil na — njo. Po-lagoma se je zmračilo. Tedaj se pa začujejo rahle stopinje... g. Strel se okrene in koga zagleda? — Ido, da Ido, gospica Ido.

Če bi bil gospod adjunkt tisti hip za-gledal medveda pred seboj, ne bi se ga bil tako vstrašil kakor se je nje. Hotel je ne-kaj reči, a beseda mu je obtičala v grlu, zardel je liki velikonočni piruh in nem stal

Politični pregled.

V Trstu, 24. marca 1902.

O položaju. Kdor sodi o »položaju«, ta mora gledati na »Celje«. Ako smemo ver-jeti razjarjenim besedam po nemških listih, se je po glasovanju, oziroma po porazu Nem-cov vsa konstelacija zasukala usodno. Dočim so nemški politični astronomi doslej skozi svoje daljnogrede opazili in naznanjali tu pa tam kako svitlenje na temnem nebu, je pa sedaj baje hipoma postalo temno in bati se je, da temna noč zagrne naš parlamentarizem in vse javno življenje. Z veseljem do dela, polni nad, navdahnjeni od najbolje volje so pričeli nem-ški poslanci to zasedanje. Sedaj pa se vra-čajo v svoje volilne okraje, nejevoljni, s prevarjenimi nadami in s čustvom, da je bilo slabo poplačano njihovo požrtvovalno sode-lovanje za zopetno povzdigo — Avstrije. Tako stoče »Neue Freie Presse«. In kar jih ogorča najbolj, je to, ker se jim dozdeva, da je bila vlada na strani nasprotnikov v. To je, g. spoda Körberja bi »Neue Fr. Presse« rada razbremenila od te grozne krivde, ali očita mu, da svojih ministrov-tovarišev nima zadostno v pesteh!! Kako je mogel dopustiti, da je mi-nister Pientak glasoval proti Stürgkhovi re-soluciji!! Seveda, kaj se meni židovski šmok za to, da g. Pientak ni glasoval kakor mi-nister, ampak kakor poslanec, in da svojega mandata ni prejel od g. Körberja, ampak od poljskih volilcev. Ta je pa lepa!! Poslanec, če je slučajno tudi minister, naj bi ne smel izvrševati svojega mandata; ali če ga izvr-šuje, naj bi vsakokrat šel po instrukcije k Nemcem! In tu treba tudi umeti svojstvo ministrovanja gg. Rezeko in Pientaka. Du-najski list pravi, da glasovanje g. Pientaka ni v soglasju s politiko, katero vedno propo-veduje gospod Körber. Ali Čehi in Poljaki ne umevajo naloge rešenih dveh gospodov v ministerstvu tako, da bi morala v vsem so-glašati s Körberjem in torej tudi v robova-nju nemškim strankam, ampak vidijo v njiju posredovalca med kabineto in zastopniki, posredovalca, ki naj germanofilskega svojega šefa opozarjata o vsakem slučaju na stališče, ki ju zavzemljejo Čehi in Poljaki. Primerno načelu svobodnega izvrševanja mandata, in v zmislu svoje naloge v kabinetu je bilo to-rej naravno, da je minister Pientak glasoval proti Stürgkhovi resoluciji.

pred njo. Le-ta ga je pa tako ljubko gledala, in ustnice so ji vstrepetavale...

»Zakaj se tako čudite, gospod Strel? Čula sem pok puške in hotela sem pogledati, če Vam je bilo lovska sreča mila. In danes se mi zdi večer tako krasen, prav kakor v kaceem zaljubljenem romanu, ali ne čutite tudi Vi tega gospod Strel?« Kako mehko je za-tegnila zadnjo besedo! Strel je čutil, da more nekaj odgovoriti. Čutil je, da je oni pomembni trenotek blizu, ki ima odločiti njegovo srečo. Čutil je, da ta ženska steza roko po njem, da čaka jedne same besede iz njegovih ust. A te besede, gospod adjunkt ni mogel najti.

Na njenih ustnih je igral škodoželjen smeh, kakor bi se radovala nad njegovo za-drego.

Čutil se je smešnega, kakor se čuti smešnega vsak možki v taceem trenutku.

»Ali se Vam ni zdelo prehladno za tako dolg sprehod, gospica?«

»A, večerni hlad mi dobro dè, saj mi je itak prevroče; pogledjte, kako sem se-greta.«

In neženirano mu je pomolila svojo mehko, polno roko. — Strel se je z največjo spošt-ljivostjo, kot bi poljubljal najsvetejšo relikvijo iz svete dežele, dotaknil njenih belih finih prstkov. Po vsem životu ga je pogrelo.

(Pride še.)

PODLISTEK

Palmarum tralarum.

(Črtica. Spisal Ivan Jakovljevič.)

»Da na to sem že mislil, morda bi se kaj dobilo, gospod okrbnik.«

»Stopite pod mrak tja k grajskemu rib-niku, tam je dobro mesto. Nekaj moramo storiti, sicer bo ta vrag — tu se je gospod Medved posebno krepko izrazil — nergal cel teden.«

»Poskusimo svojo srečo« je odgovoril nekako raztreseno adjunkt Strel in se ozrl v okna prvega nadstropja, od koder se je zaslislal Idi glas. A petje je hipoma utihnilo, gospod adjunkt se je ironično nasmehnil, vdaril s pasjim bičem ob rjavo gamašo na desni nogi in počasi odšel mrmrajoč:

»Tedad jutri je njena — zaroka.«

Kacih deset do petnajst minut za strm-skim gradom, v gorskem zlebu, je ležalo malo jezerce, sredi lesa. Pohleven potoček si je bil napravil tu malo večji tolmaun, strmski graj-šček si ga je pa priredil za ribnik. Na jedni strani ribnika se je širila mala precej moč-virnata resnica do bukovega in jelovega drevja, na drugi pa se je pričeljal tikom ribnika gozd, tako, da so se vitke jelke zr-

Nadalje pravi »Neue Freie Presse, da nemške stranke vznemirja sedaj vprašanje, ali se jim bo tudi pod ministerstvom Körberjevim vsaki hip postavljala nasproti koalicija slovanskih strank? Ta je zopet lepa. Mari naj bi vlada prepovedala slovanskim strankam, da ne smejo skupno glasovati, ker — imajo večino in bi to Nemce vznemirjalo? Ali, kdo more za to, da imajo Slovani večino v državi in da zamorejo majorizirati Nemce? In vendar apelira dunajski list na vlado, na vlado in zopet na vlado! Gospod Körber mora najti sredstva, da prepreči taka »poniževanja Nemcev! Mora! Če ne, pride — obstrukcija, ker Nemci ne bodo dopuščali več nikake Nemcem sovražne koalicije in jo hočejo preprečiti, naj pride, kar hoče.

Torej Slovani ne smejo majorizirati Nemcev v narodnih vprašanjih; da pa so Nemci s pomočjo raznih mahinacij hoteli v celjskem vprašanju majorizirati Slovence — o, to je bilo dunajski Židinj čisto prav. A ker se to majoriziranje ni posrečilo, pa kriče Nemci proti — majoriziranju in žugajo s porušenjem parlamentarizma.

V svojem dunajskem poročilu pravi »Politik«, da Slovani in Čehi mirne duše pričakujejo pravdo, ki jo Nemci hočejo naperiti proti — Körberju. Groženj se na desni ne boje več, izlasti ne Čehi, najmanj pa zagrožene akcije za nemški državni jezik. Praški list sodi tudi, da se je politika poljskega »Kola« spremenila in da je Nemcem prijazna struja v njem izgubila nadvlado. V tem zmislu si je možno tolmačiti tudi, da se je načelnik »Kola«, g. vitez Jaworski, odločno branil posredovati nemškemu predlogu v prilog.

Mi pa pravimo: to jedno je neizogibno potrebno — da se namreč slovanske stranke tesno združijo za uveljavljanje glavnega parlamentarnega principa, to je, da se neha anomalija, da je vlada izvrševalnica volje ljudi, ki so zastopniki velike manjšine državljanov, mesto da bi bila izvrševalnica volje parlamentarne večine.

Celje in Pazin. Jeza in srd na eni, radost na drugi strani. Že dolgo ni kašov dogodek takó v globino doli razburkal vodovja politične javnosti, kakor ga je vseh glasovanja radi tistih par slovensko-nemških vspretnih v Celju. Vzemi v roke katerokoli javno glasilo: ali boš videl tu izbrube jeze, gorenja, strasti, sovražstva, ali pa boš čul akorde zadoščenja, zadovoljstva. Tu ti vibrira, buči in zveni še vedno po vsej javnosti.

Nam je seveda srce polno odkritega, iskrenega zadoščenja. Vir temu zadoščenju pa nile v l-pi parlamentarni zmagi, ampak tudi v dokazu, ki ga je prinesla ta zmaga, v dokazu, da tista tudi od naših strani le prerado zasmehovana slovanska vzajemnost ni taka utopija in sanjarija, ampak da je možna in da se ta ideja takoj spreminja v tvorbo s konkretnimi oblikami, čim se zastopniki slovanskih plemen kažejo res politike, politike s pogledom, ki vidi nekoliko pod površje, ki se ugloblja v stvari in ki sega malce preko današnjega in jutranjega dne. Tako, kakor to pot, nismo še dokazali nikdar, da moremo proti nemški gemeinbürgschaft postaviti nasproti izdatno protitežje — našo vzajemnost. Vse slovanske stranke so šle to pot v boj za Celje kakor za svojo stvar. Izlasti povdarjajo listi o Poljaki, da so bili to pot na svojem mestu kakor malokdaj in

da je stari Jaworski kar s ponosom gledal na armado svojega »kola«. Od vseh poljskih poslancev je manjkal en sam, ki je možno bolan. Je sicer ljudij, ki sodijo, da je tudi ta impozantni nastop Poljakov bil posledica kakega migljaja od kake strani, kjer so se zbal českých groženj. No, mi si nočemo greniti veselja s takimi ugibanji. Še več hvalo smo pa dolžni Čehom. Oni niso šli za nas v boj le na glasovanju, ampak že prej so zastavljali ves svoj vpliv, vso svojo moč in vso energijo v prilog slovenski stvari. Zahvali, ki so jo naši poslanci izrekli Čehom in Poljakom, se pridružujemo torej iz polnega srea. Iz ljubljanskih dnevnikov posnemamo, da so se zahvalili tudi Italijanom. Tu pa moramo že postaviti klavzulo. Tirolskim Italijanom a la bonne heure! Saj ti si z nami in bi tudi vsikdar nastopali z nami, ako bi jih ne begali naši primorski nasilniki. Mi smo uverjeni, da tirolskih Italijanov to pot ni vodila le maščevalnost, ampak tudi prepričanje, da je pravo na strani Slovanov in da po zmagi tega prava dobi tudi njihovo pravo solidno, realno podlago. Njim smemo torej izrekati hvalo. Našim primorskim pa ne. Te je z ene strani nadvladovala jeza laškega temperamenta njihovega, na drugi pa nam »Slovenec« potrja domnevanje, ki smo je izrekli zadnjič, da so Tirolei pritisnili nanje in da je njihov »ne« izišel iz »mora«. Glede teh naših se ne smemo udajati nikakim iluzijam. Ti nas bodo davili jutri kakor so nas včeraj. Ti nam ostanejo smrtni sovražniki, tudi če dožive še sto pazinskih sramot. V parlamentu so jih Tirolei to pot morda mogli malo moštrovati, ali njihovega postopanja proti nam v domačem praktičnem življenju ne ublaži noben tirolski argument. Sicer pa ni res, da so Italijani odločili glede Celja. Glasovali jih je 16, večina pa je iznašala 33; torej tudi v slučaju, da so Italijani glasovali proti nam, bi večina iznašala 1 glas.

Še par besed o socialistih. Ti so abstinerjali in so s tem vsaj do neke mere popravili, kar je bil zagrešil njihov zastopnik v proračunskem odseku, posl. Pernerstorfer, ki je bil glasoval za Stürgkhovo resolucijo. Ali tudi to postopanje socialistov ni v soglasju z njihovim programom. Porečejo morda, da so morali tako, da pokažejo svojo nepristranost, da pokažejo, da se nočejo mešati v narodno boje, ker jim internacionalno načelo zabranjuje to. Ta izgovor na velja. Če je Celje postalo bojna narodno-politična parola, je to le krivda Nemcev. Ali v resnici je to le eminentno kulturna potreba Slovencev. Od socialistov pa zahteva njihov program, da se potezajo za kulturne potrebe! Načelo internacionalizma pa zahteva, da o tem ne delajo — narodne razlike, da jim morajo biti slovenske kulturne potrebe istotako pri srečanju kakor drugega plemena.

Sicer smo pa zadovoljni in tačega zadoščenja nismo občutili že dolgo. Le jedno moramo obžalovati. To namreč, da se tudi sedaj že, mesto da bi zbrali duha in erpili morale iz parlamentarne zmage, ki jo je izvojevalo avstrijsko Slovanstvo, pojavljajo znaki zastrupljenja našega domačega življenja. Če smo kje zavozili in preti nevarnost, mečeti stranki krivdo ena na drugo, mesto da bi obe gledali, kako skupno preprečiti nevarnost. Če se nam je kaj posrečilo, pa je zopet kreg o tem: kdo ima več zaslugo. Takó srečo, kakor ne-

na kratko: na polno kaso, na mastno večerjo? Povedati ti hočem en primer. Poznam nekega odvetnika. Poprej je bil strahovit rodoljub, govoril je le o narodni sreči, o svobodi, o civilizaciji, stokrat je razlagal, koliko umnega daru je v našem ljudstvu in kako ga treba povzdigati. Čital je Thiersa in Migneta, znal je vse himne na pamet, ali največ je prepeval »marsellais«. Jean Jacques, Rousseau, Mirabeau, Volney so bili njegovi svetniki, da, neki prijatelj njegov — ki je sedaj okrajni sodnik — mi je pripovedoval in opisoval, kako je ta svat branil tudi Robespierre-a. Nu, ko je postal odvetnik, ko je vstopil v praktično življenje, kjer se še le vidi, koliko je človek vreden, dere ta goreči rodoljub siromaka kmečko ljudstvo do krvi. — »Kako to?« ga je vprašal nekoč prijatelj sodnik, »ti si patrijot, demokrat, prijatelj ljudstva, pa guliš narod tako, da je prava strahota?« »Eh«, je odgovoril odvetnik na to, »teorija je lepa, tudi jaz sedaj čitam take stvari, ali drugo je praksa. Jaz ti hočem dobro živeti, a moja vest me ne peče nimalo, ker je naše ljudstvo

zgodo na rod a hočejo izrabljati v strankarsko korist in osebni ambiciji v prilog. Nekaj takega se hoče ponavljati tudi sedaj. To ni lepo, to ni lojalno, to je odijozno in — nerodoljubno. Slovenska stvar je dosegla vspeh. Veselimo se ga torej vsi, ki smo Slovenci in čast in hvala vsem, ki so bili na svojem mestu!

Smrt Kolomana Tisze. Iz Budimpešte brzjavljajo, da je včeraj ob 7. zj. umrl tamkaj Koloman Tisza, ustvaritelj in duša ogerske liberalne stranke.

O tej priliki izvesili so črne zastave na vseh javnih poslopjih, med temi na magnatski zbornici na zbornici poslancev, na narodni ogerski palači in na drugih poslopjih.

Ministrski predsednik pl. Szell se je podal v stanovanje pokojnega, kjer je njegovi družini izrekel svoje sožalje in ponudil, da se truplo pokojnika izpostavi v narodnem muzeju. Predsednik akademije znazosti pa je v ta namen ponudil akademsko palačo. Družina pa je te ponudbe odbila ter sklenila, da Tiszevo truplo izpostavi v njegovi lastni palači.

Pogreb se bo vršil v sredo popoldne. Danes ima parlament skleniti glede žalovalnih manifestacij.

Koloman Tisza je bil l. 1861. v Debreczinu prvokrat izvoljen v ogersko zbornico. Ko se je l. 1875. razkropila Deakova stranka, ustvaril je Tisza novo stranko, še sedaj obstoječo in vladajočo liberalno stranko, katera je imela že o svojem porodu večino v zbornici in so se iz njene srede izbrali člani kabineta, kateremu je načeloval Wenckheim. Tisza je vstopil v ta kabinet kakor minister za notranje stvari, že istega leta pa je dne 21. oktobra prevzel ministersko predsedništvo. On je tudi pozneje, ko je l. 1890. izstopil iz ministerstva, imel velik vpliv na liberalno stranko, kateri je kakor poslanec še vedno pripadal. Ogrskim Slovanom in sploh vsem ogrskim nemadarskim narodnostim bil je Tisza najhujši zatiralec, ker je stremil za tem, da bi pomadjaril vse nemadarske narode na Ogrskem.

Velik naroden praznik so imeli dne 19. februarja v Moskvi. Slavili so obletnico kulturnega in socialnega dviganja Rusije. Dne 19. februarja 1861 je bilo v Rusiji odpravljeno telesno roboranje. Ta začetni dan so torej proslavili v Moskvi. Pred spomenikom cara Aleksandra II. se je zbrala ogromna množica naroda. Na jeden mah je padlo na kolena do 50.000 ljudi, ki so molili za dušo pokojnega cara osvoboditelja. Ali kar je dalo temu slavlju velikanski pomn, je bila okolnost, da je kakor govornik med narodom nastopil veliki knez Sergej Aleksandrovič, generalni guverner v Moskvi. Vse se je izvršilo brez najmanjše neprilichnosti. To je najboljši odgovor tistim sovražnikom Rusije, ki že vidijo veliko rusko državo v plamenu na vseh koncih in krajih, ako je kje kakih 100 ali 200 razgretih in nezrelih dijaških glav žugalo z revolucijo.

Dogodki na skrajnem vztoku. Jedno najvažnejših sedanjih svetovnopoličnih vprašanj je gotovo kitajsko vprašanje. Kakor so se nekaj vse mogočnejše države zbirale okoli Turčije, da bi si med seboj razdelile njeno ozemlje, tako se sedaj zbirajo okoli Kitaja. Bližnje vatočno vprašanje, t. j. vprašanje glede razdelitve Turčije pa se je pomirilo, ker si države jedna drugi ne privoščajo turškega ozemlja, morale so se vse

še neumna živina, ki ne zaslučuje drugega, nego da je človek pošteno guli. — Takov je precej velik del naših domorodcev.

»Ti ti obračaš vse na črno. Je plev med nami, ali je tudi pšenice. In zopet ni tako zlo, kakor misliš ti.«

»Je dobrih ljudi; saj kje bi bili mi, ako ne bi bilo dobrih ljudi med nami! Ali ni prečno kakor sem rekel. Morda se sam uveriš o tem. Ne želim ti tega, ali bojim se, da bi mogel priti čas — — —«

»Ti govoriš vse po zapiskih tistega štarrega župnika.«

»Da. V njih je pamet. Pa glej! Drugi narodi se bijejo za svobodo proti nam, mi se hočemo biti za svojo svobodo proti njim; kdo se bije za pravo svobodo? Drugi grdiyo nas, da smo nasilniki, a mi grdimo druge narode, da so nasilniki. Ki je nasilnik? Ali dosti je tega. Iz srca sem ti govoril, ne jezi se! Vem, da ni človeku ljubo, ako mu kališ čašo radosti s kapljo resnega pelina, ali uvažuj, te besede so ti popotnica od najboljšega prijatelja na dolgem potu življenja.

(Pride še.)

zadovoljiti s tem, da bo Turčija, kljub svoji gnjilobi, še nadalje obstajala. Isti proces vidimo sedaj na skrajnem Vstoku glede Kitaja. Starodavna ogromna kitajska država začela je bolehati vsled notranjih bojev in nemirov. To bolezen pa bi hotele druge države izkoristiti v to, da bi si prisvojile kaj kitajskega ozemlja. Rusija je že »provizorično« zaposela Mandžurijo, a to je vzbudilo zavist Japonske in Anglije, kateri državi sti nedavno sklenili japonsko-angleško zvezo glede kitajskega vprašanja. Tej zvezi je namen preprečiti Rusiji, da bi si definitivno osvojila Mandžurijo; zraven tega pa se Japonska in Anglija naidejati, da jim ta zveza donese tudi pozitivnih koristi.

Seveda ni mogla Rusija ostati brezbrizna v ožgled temu. Te dni ste Rusija in Francija doposlali vsem velevladstvom skupno noto, katera je seveda povita v vseh potrebnih diplomatičnih ovitkih in nejasna, kakor so sploh vse diplomatične izjave — direktno naperjena proti japonsko-angleški zvezi. Da se pa utis te note nekoliko ublaži, izjavil je francoski minister za vnane stvari, Delcassé, da sti Francija in Rusija popolnoma zadovoljni z japonsko-angleško zvezo, katera zveza da zagotavlja obstanek miru na skrajnem vstoku. V odgovor na to podala je angleška vlada v parlamentu izjavo, da francosko-ruska nota nekako še celo popolnjuje garancije glede ohranjenja sedanjega stanja v Kitaju. To so seveda le neiskrene diplomatične izjave, v resnici pa interesovane države mislijo in delujejo ravno nasprotno ter skušajo, kako bi jedna drugo izpodrinile in se okoristile na račun Kitajske.

Tržaške vesti.

»Slovenski Narod« in »Primorski list«. Liberalni »Slovenski Narod« je v svoji sobotni številki ponatisnil sodbo o »Edinosti« v latinsko nemško klerikalnem »Primorskemu listu«. Ta latinsko-nemška sodba ugaja »Slovenskemu Narodu« tako silno, da jo je na nekaterih mestih natisnil z razprtimi in na zaključku celo z »mastnimi« črkami.

Tu je videti kaj lepo, kako čudne in temeljito različne svate privajata pod eno marelo edino le sovražstvo do našega lista in — zveza z Nemci.

Pa še nekaj. »Prim. list« očita vedno »Narodu«, da je brezverski. Mi pa smo dokazali »Prim. listu«, da je krivoverski. Ali pa ju je morda tudi ta sorodnost privela skupaj? Mi zahtevamo od našega naroda, naj bo ponosen na svoje slovensko poštenje in naj bo zvest blagovestju sv. Cirila in Metodija. Zato smo si nakopali sovražstvo na »liberalni« in na nemško latinski strani.

Kako se to strinja? Tržaška rodoljubka nam piše: »Slovenski Narod« od dne 20. marca t. l. citira v uvodniku »Slovenskega« v premišljevanje — »rožice iz ertov katoliških visokih in najvišjih glav — merodajnih pisateljev in učenjakov«, polne najhujših žalitev za ženstvo. Tu vam kar mrgoli hudičevih smeti, volkulj, umazanosti, strupa, ponočnih ptič, mesenega poželjenja, hudičevih vrvi, lažnjivosti, zapeljevanja, razgaljenih prsi in njih dotikanja in drugih grdih sredstev pohotnosti, sploh kvintesenca gnusobe. Žal, da člankar ne navaja imen dotičnih učenjakov, ki so tako pisali o ženskah. Žal tudi, da pravi, da je te problematične spise »nezmotljivi« papež odobril. Kolikor je meni znano, je papež nezmotljiv le tedaj, kadar »ex cathedra« odloča o dogmatičnih stvareh. Toda o tem vam nisem hotela pisati; pač pa bi rada opozorila na nekaj drugega. Nad črto, v uvodniku, kakor vidite, udriha »Slovenski Narod« po »klerikalcih«, ker baje zasramujejo ženstvo. Sedaj pa poglejmo malo pod črto iste številke »Slov. Naroda«! Tu priobčuje mladi dr. Ivan Robida svoj govor o »ženski duši«, predavanje, ki je imel nedavno v »splošnem ženskem društvu« v Ljubljani. Kdor pazno čita to predavanje, mora se čuditi, da so si ljubljanske dame pustile predavati kaj takega. Ako so v gornjih neosvedočenih citatih iz katoliških pisateljev zbrani izbruhi ginofobskih duš, ki so, morda še za časa poganskega naziranja o ženi, v svojem gorečem boju proti prestopkom šeste zapovedi božje, segali predaleč v obsojanju ženske naravi, imamo pa v dr. Robidi pred sabo modernega zastopnika vede, ki v navidezno znanstveni obliki v obraz očita ženski nič manje grde stvari, nego vsi tisti neznani pisci skupaj. Nimam časa, da bi se bavila s podrobnostmi; le to-

Vladimir.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevel M. C-t-6.

IV.

Ko bo vsaka hrvatska rodbina taka trdnjava, tedaj bo blizo dan odrešenja. A ti širi te zakon ljubezni in poštenja med narodom — to je dolžnost vseh mislečih Hrvatov. Kaj maram jaz za pisano surko domorodkinje, kateri na plesu lete okolo glave narodne vrvice, ako pod to surko ni živega srea, ko bi ta vredna domorodka radi sladkega pogleda, radi uniforme kakega stranega častnika zavrgla surko v isti hip? Kaj maram jaz za tiste matere, ki — baje radi domorodstva — predstavljajo prve junakinje na naših dobrovoljnih predstavah, a doma jim otroci niti »oče naša« ne znajo moliti po hrvatski? Kaj maram jaz za tiste nadobudne mladiče, ki bi v šoli, v svojem junaštvu in rodoljubju, tudi zvezde klatili z neba — seveda samo z jezikom, ki se, ne vedoči nič o življenju in svetu, drzovito rogajo mislečemu človeku, ali čim so izmuznili iz sole, mislijo samo na debelo plačo, na mastne komisije,

liko naj rečem, da dr. Robida ne najde za las dobre lastnosti na ženi! Jaz se le kar žudim poslušalkam, ki so vse to mirno utikale v žep.

Vsekako se mi zdi, da vendar obstoji veliko soglasje med uvodnikom in listkom v »Slov. Narodu« od dne 20. marca t. l. Tu in tam se zasramuje ženstvo na nezasišan način. X.

Škedenjski agenti »Primorskega lista«. Iz Škedenja nam pišejo: Marsikdo se čudi, da v Škedenju v narodnem obziru ni vse tako, kakor bi moralo biti. Ako se pa pomisli, kako nesrečna je naša Vas v narodnem obziru se svojim učiteljstvom in duhovništvom, treba je priznati, da je naše priprsto ljudstvo do sedaj razmeroma mnogo doseglo v narodnem boju, v katerem boju mu stoji nasproti skoraj vsa inteligenca. Kdo ne pozna glasovitega nadučitelja Sovieha, ki je sploh znan kakor najhujši naš narodni nasprotnik med vsem okoličanskim učiteljstvom? In kdo ne pozna dalja župnika don Cavalieha, ki je med vso tržaško duhovščino naš najhujši in najnevarnejši nasprotnik in ki v tem daleč nadkriljuje samega župnika — Jurizzo?

Don Cavalieh je do nedavno očitno nastopal za italijansko stranko, a ker se je na ta način popolnoma obsoval vsem župljanom, je v zadnji čas začel bolj prikrivati svojo italijansko politiko in se kazati bolj v slovensko klerikalni krinki. Kakor je bilo že objavljeno v Vašem cenj. listu, ustanovil je razne cerkvene bratovščine in začel med našim ljudstvom razširjati strupeni krivoverski »Primorski list«, katerega pišejo najhujši nasprotniki našega naroda, za agentje nemške politike na Slovenskem. A da vidimo, kako Slovenci so ti širitelji »Primorskega lista«! Znana stvar je že, da se v našem župnišču govori izključno italijanski. Istotako se tudi pri kaplanu Urdiehu ne sliši slovenska beseda. Sicer pa Vam o tem kaplanu ni treba mnogo pripovedovati, saj ga že sami dobro poznate iz onega časa, ko je prinesel v Vaše uredništvo neki popravek in ko ni hotel niti besedice spregovoriti v slovenskem jeziku, dasi je sin slovenskih starišev, kapelan v slovenski fari in je takrat došel v uredništvo slovenskega lista!! Kam pa je prišla naša zakristija, ona zakristija, kjer so se pred leti shajali domači starešine, ki posebno v prejšnjih dobah niti niso znali laškega jezika? Kdo bi si bil mislil, da bo v tej škedenjski zakristiji v nedavni bodočnosti vladala sama italijansčina? In do tega smo srečno prišli pod Cavaliehevimi župnikovanjem in pod zaščito »Primorskega lista«.

V škedenjski zakristiji ne sliši več niti jedne slovenske besedice; vsi — župnik, kapelan, cerkovnik, strežniki in sploh, kdor ima posla v zakristiji, občejejo mej seboj le laški. Taki skozi in skozi italijanski duhovniki so agentje »Primorskega lista« ter skrivni propagatorji bodoče »slovenske« (prosim ne smejte se) klerikalne stranke na Tržaškem in v Istri, katere »Prim. list« tako željno in nestrpno pričakuje. Koliko bo ta stranka »slovenska«, si lahko mislimo, ako upoštevamo, da jo ustanovljajo nemški hlapeci okoli »Prim. lista« in laški fanatiki ala Cavalieh in Urdieh. Ubogi, ubogi naš narod! Ni dovolj, da ga sovražni narodi napadajo od vseh strani; ne, temveč celo njega lastni sinovi mu hočejo na živjačen način, pod krinko vere in ob hlenjenju narodnosti, iztrgati iz srea narodni čut in oropati ga materinega jezika!

O Bartelovem jubilejnim koncertu piše »Triester Zeitung«: »Zadnje nedelje, dne 16. t. m., je priredilo tukajšnje »Slovansko pevsko društvo«, v čast 25-letnega delovanja gospoda Srečka Bartela a kakor pevovodja, koncert ob sodelovanju popolne godbe 97. pešpolka. G. Bartel si je pridobil neveljivo zaslugo za umetniški razvoj društva, katero zaslugo ve ceniti izlasti oni, ki pozna male začetke, iz katerih je po Bartelovi pridnosti in odlični vrlini prišlo društvo do današnje usposobljenosti. Mi smo imeli že opetovano priliko opozarjati na vspehe posamičnih koncertov »Slov. pevskega društva«. Umetniško najviše pa se je povzpел jubilejni koncert od nedelje, na katerem se je društvo ne letilo visokih in težkih nalog, ampak je ta koncert izpal tako sijajno, da se z vso pravico more govoriti o velikem koncertu. Mnoga počestčenja, katerih je bil Bartel deležen, in dragocena častna darila, poklonjena mu tem povodom, naj mu bodo v dokaz zaslužene zahvale, ki se mu poklada. Ne da bi se spuščali v podrobnosti bogatega in jako lepega koncertnega programa, naj iztaknemo poseben: efektno glasbeno sliko »Dolazak Hrvata«.

Zajca možki zbor s soli in spremljevanjem orkestra, ki je žel viharno pohvalo: potem Foersterjeve dražestne mešane zore »Ljubica« in od istega komponista uglašeni »Vene Vodnikovih in na njega zloženih pesmi«; kakor višek koncerta sijajno točko večera: »Pomladno romanco« Zdenka Fibicha, v kateri se stavlja najtežavnejše zahteve do mešanega zbora, do solistov basa in soprana, kakor tudi do orkestra. Občudovati se mora precizijo, katero so kazali solisti in zbori v zastavljanju in ne manje posebno čiste glasove, ki so društvu na razpolago, najbolj pa je občudovati skrbno in po zaslugi mojsterskega dela Bartelovega do najmanjše podrobnosti studirano in opiljeno prednašanje. Sijajno izvedenje koncerta pa je bilo možno le ob sodelovanju izbornega orkestra. Naša vojaška kapela, pod vodstvom svojega kapelnika gospoda J. Holuba, pa je bila res izborna. Razum spremljevanja zborov je vojaška godba prevzela tudi izvedenje cele vrste samostojnih točk in je tudi s tem dosegla viharne aplavz; tako že z uvodno točko, Bethovenovo ouverturo iz opere Prometej. Poseben naj povdarimo Mozartovo ouverturo k »Figarovi ženitvi« in sekstet iz »Prodane neveste« od Smetane. Gospod Holub, že davno cenjen kakor izborni komponist, je tudi to pot izvajal eno lastnih del: »Ogrska fantazija«, ki je provzročala viharno pohvalo. Kompozicija ne dosega le velikega učinka po umetniški izbornosti dela in blagolasi harmoniji, ampak še bolj po srečnem črtanju specifično madjarskega značaja, ki navdaja to glasbeno delo.

Na tako pohvalo v listu, ki se odlikuje z vsem poprejem, nego s posebno naklonjenostjo nam Slovincem, moreta biti ponosna »Slovansko pevsko društvo« in njega pevovodja.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 6,8 ob 21 uri popoldne 13,7 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 766,1 — Danes plima ob 7.59 predp. in ob — pop.; oseka ob 1.59 predpoldne in ob 1.48 popoldne.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 26. marca ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici S. Nicolo šte. 14, hišna oprava in razne vonjave; v ulici Riborgo št. 1, železna blagajna, ogledalo, šivalni stroj ter pisarniški predmeti; v ulici Riborgo šte. 15, hišna oprava.

Društvene vesti.

Čitateljem. Radi jutrnjega praznika izide »Edinost« v četrtek ob navadni uri.

Občni zbor »Gospodarskega društva«. V Škedenju se bo vršil jutri v torek ob 2. uri popoldne v dvorani Čemot, ker je bil na včerajšnji dan sklican občni zbor nesklepčen. Dnevni red: a) nagovor predsednika, b) poročilo tajnika, c) poročilo blagajnika, d) dopolnilna volitev odbornikov, e) sprememba pravil, f) razni nasveti in predlogi.

Ta občni zbor bo sklepal ob vsakem številu navzočih zadržanikov.

Odbor.

Telovadno društvo »Tržaški Sokol« priredi, kakor že naznanjeno, dne 4. maja t. l. v dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah javno telovadbo s tekmovanjem. Bratje telovadci in gojenci so vabljeni torej za jutri od 3—4 ure popoldne v telovadnico na skupne proste vaje.

»Obrtniško društvo« pri sv. Mariji Magdaleni spodnji, vključena zadruga z neomejeno zavezo, je imela v nedeljo dne 16. marca 1902 svoj redni občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: Josip Sosič predsednikom, Ivan Kozlovič podpredsednikom, Josip Maršič blagajnikom, Miloš Pahor tajnikom, Josip Frankovič, Fran Sukan in Peter Sturman odborniki. O tej priliki je društvo darovalo 25 kron dijaškemu podpornemu društvu v Pazinu in 35 kron za dijaško kuhinjo v Trstu.

Vesti iz Kranjske.

* V postojnski jami je instalacija nove izključno električne razsvetljave izvršena. S tem še le je posebna veličastnost in lepota njenih podzemskih čudežev prišla do prave veljave.

Postojnska jama bo oba velikočrna praznika t. j. 30. in 31. marca t. l. od 1/2 9. do 1/2 11. ure popoldne in od 4—6 ure popoldne električno razsvetljena in na ogled odprta proti vstopniini 3 K za osebo.

Vesti iz Koroške.

Davki in pravice. V »Miru« čitamo, da je bilo na vojaškem naboru v Celovecu 195 mladeničev, med njimi 90 Slovinccev. Potrjenih je bilo 47, mej njimi 25 Slovinccev. Mej poklicanimi je bila torej skoraj polovica Slovinccev, mej potrjenimi pa nad polovico.

Tako bi bilo terej z davkom in sicer z največjim davkom, z davkom v krvi! Tu mora biti in je Slovincce na svojem mestu. Kako pa je z narodnimi pravicami Slovinccev na Koroškem?! Tako — da Bog pomagaj!

Srečen zakon potrebuje poleg drugih pogojev tudi glavnega činitelja: zdravia obeli soprogov. Ako očeta in rednika zadržuje dolgotrajna bolezen, da bi skrbel za vsakdanji kruh svoje družine, ako se je v hiši naselila blede skrb, tedaj zginja kmalu prava zakonska sreča. Isto se zgodi, če je bolezen položila skrbno mater na bolniško posteljo ter jo odtegnila negi otrok in gospodinjstvu. Pa tudi pri ljudeh, ki so obdarovani s posvetnim blagom, neozdravljive bolezni le prelahko razrušijo zakonsko srečo. Zato pa naj bi baš soprogi v prvi vrsti skrbeli za zdravje drug drugega. Kako lahko nastane iz navadnega prehlajenja nevarna bolezen v vratu ali v pljučih, ker se ni pazilo na prvo nadležnost. Katar v sapniku, bolezen v jabolku, vnetje pljučnih koncev, bljuvanje krvi, astma, tesnoba v prsih, pljučni katar, influenza, da, celo kašelj in hripavosti zahtevajo, da se jih začne takoj zdraviti. Razven tega pa nam je sedaj tako lahko, da si pomagamo sami, in sicer s čajem, katerega izborna kakovost dandanes bolj in bolj spoznavajo vsi sloji prebivalstva. Poskus s čajem »Pectoras«, ki ga je uvela v promet lekarna »Diana« v Budimpešti, oredi vsakogar, ki trpi na imenovanih boleznih.

Kdor hoče naročiti pravi čaj »Pectoras«, naj se obrne neposredno na lekarno »Diana« v Budimpešti, Karoly körnt 5, odkoder ga pošiljajo v zavojih po 2 kroni.

Brzobjavna poročila.

Kardinal Missia umrl.

GORICA 24. (B.) Kardinal knezo-nadškof dr. Missia je umrl ob 1/2 1. uri po polnoči brez smrtnega boja in vsled otrpnenja srea.

GORICA 24. (B.) Kardinal knezo-nadškof dr. Missia, katerega je zdravil primarij dr. Pontoni, je umrl vsled srčne hibe, na kateri je trpel nekoliko mesecev izlasti po noči. Po dnevi sicer sposoben za delo, se je moral čuvati in je mogel le redkokedaj maševati. Zapriseženje novega dalmatinskega namestnika.

DUNAJ 24. (B.) Cesar je zaprisegel danes popoldne novoimenovanega namestnika v Dalmaciji, barona Handela, o čemer sta posredovala najvišji komornik, grof Abendsberg-Traun in ministerski predsednik dr. Körber.

Jezikovno vprašanje na Češkem.

PRAGA 23. (B.) »Narodny listy« pri-najajo na uvodnem mestu daljši članek Prokopa Gregra, ki se obrača proti jezikovnemu načrtu, kakor je bil priobčen v »Politiki«. Gregr navaja tri načela od katerih ne sme odstopiti nobena češka stranka in sicer, 1) vsako ulogo stranke je razpravljati in rešiti v jeziku, v katerem je bila uložena, 2) vsaki uradnik v kraljestvu Češkem in mejni grofiji Moravski mora poznati oba deželna jezika, 3) vsaki jezikovni zakon mora veljati za vse dežele češke krone. — Prvi dve načeli izhajati iz zakonitih določil, tretje pa iz državnopravnega razmerja dežel češke krone do avstrijske države. Kakor nadalje načelo narodno-svobodomselne stranke mora veljati nerazdeljivost dežel češke krone.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 24. (B.) Reuterjeva pisarna javlja iz Pretorije: Členi transvalske vlade Schalk Burger, Reitz, Lukas Mayer, Krogk in Vanderwald so dospeli iz Middelburga emkaj s posebnim vlakom in pod parlamentno zastavo. Dospelvi v Pretorijo so se odpeljali v Kitchenerjevem vozu v glavni tabor, kjer so imeli pogovor s Kitchenerjem. Po razgovoru so se peljali dalje v državo Oranje.

Kriza na Bolgarskem rešena.

SREDEC 23. (B.) Knez Ferdinand je podpisal včeraj ukaz, s katerim se je kabinet sledeče preosnoval: Danes predsedstvo in zunanje stvari, Sarafov finance, Lutskanov notranje stvari, Radev justico, general Paprikov vojno, advokat Kristo Todorov pouk, advokat Peter Abrašev trgovino in poljedelstvo, trgovci Nikolaj Konstantinov javna dela. Vsi pripadajo stranki Cankova.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA:

Via Tessa,

Via Limbanca

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 2

(šolsko poslopje)

In Via Riborgo št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavijo se na na obrod ali železnico franko

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd. zahtevajte vedno

Prendinijeve pastilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo donesrečo.

Hieronim Zandigiacomo

pok. Apolonia

poznani strokovnjak-skopitar naznanja, da se je preselil v Trstu v ulico S. Nicolo št. 25 ter se i nadalje priprava Slovencem na deželi in v okolici za vse posle spadajoče v njegovo stroko.

PRVA TOVARNA

za čopiče in ščetke

Santo d'Angeli

TRST. - Via S. Antonio - TRST

(nasproti Zennaro in Gentili).

Specijaliteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja, palice za iztolči prah.

Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listna, novčark, mošnjikov itd.

Vse po jako nizkih cenah.

V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela **prvo slov. zalogo pohištva** iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici **Antona Černigoj-a** katera se nahaja v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1. (na desni strani cerkve sv. Petra). Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

MATTONI **GLIESSHÜBLER** naravnata čistilna sredstva

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglašaji za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in butelk. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Nepoznati št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki sta shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejem tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Pekarna in sladničarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih egerskih mlinov.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Skladišče vina ulica Acquedotto 23. Prodaja vina sodih in buteljkah. Fine pašne in desertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

„Andemo de Franz“
kréma
v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.
Črna istrska . . . „ „ 36 „
Istrski refošk . . . „ „ 48 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah. Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: **Ipavsko belo liter po 28 kr., črna istrsko liter po 28 kr.**

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Čast mi je naznaniti sl. občinstvu, da sem — kakor prošla leta — tudi letos prejel za velikončne praznike velik izbor

praške in graške gnjati,

kakor tudi vsakovrstnega drugega blaga za te praznike. Cene so jako zmerne. Postrežba točna na dom. Udani

Anton Furlan

trgovec

Trst, Piazza S. Francesco.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Postne naročbe se izvrše takoj. Pošiljate so poštne proste. Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se topla priporoča **Josip Stantič** čevlj. mojster. Zalagatelj uradnikov in nslužencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. piv. avstr. Lloydja.

Spoštovane slovenske gospodinjice!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

novi

Ciril-Metodijevo cikorijo.

ADOLF HAUPTMANN

V LJUBLJANI.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA. Brez olja in masti! Ne napravi samo vsako lice nežno in pomlajeno, nego tudi belo in brez peg. Solneče pege odpravi vsak z uporabo iste. Cena 3 lonč. gl. 1-50; antiseptično, dezinficirano, vred.

ANTIRHEUNIN-MAZILLO proti trganju in zbadanju v rokah. Cena 1 lončič 1 gl. 50 nvč. 2 lončiča 2 gl. 4 lončiči gl. 3-20. Poštino vred ako se denar naprej pošlje.

ŽIVOTNI BALZAM „SALVATOR“
On čisti kri, ker je najboljša domača zdravilo za notranje in zunanje bolezni, odstranjuje nečiste soko ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse druge bolezni ki so označene v navodilu pridejanjem vsakemu lončiču.

Prof. Dr. Concilije INJECTIO „SALVATOR“
Cena omota 12 steklenič 2 gl. 50 nvč., 24 steklenič 4 gl. 50 nvč., — 48 steklenič 8 gl. 50 nvč. Poštino ako se denar naprej pošlje lekarji.

VEGETABILE v Varazdinu (Hrvatsko)
St. I., II., III. ter **CAPSULE VEGETABILE** za tajne bolezni

FR. RIEDLA lekarna k „SALVATORJU“ VARAŽDIN (Hrvatsko)

NAJBOLJŠE DOMAČE ZDRAVILO.

Ivan Angeli
ulica Canale 5

zraven cerkve sv. Antona novega

je edini tovarnar čopičev vseh vrst in ščetk, nahajajoč se na tržaškem trgu ter zamore konkurirati z vsakomur.

VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali korenk tudi malib. Angleške ščetke za čiščenje obuvala, neprelomljivi ameriški glavnički, angleške ščetke za zobovje čistiti, specialitete za parfumiranje angleškega in domačega izdelka vse po jako nizkih cenah.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali druge zboje.

Odlikovan z dvema zlatimi in bronastimi kolajnami

Fran Hlavaty

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angleškem in francoskem vzoru izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

Proti kašlju in kataru

kakor tudi proti

hripi (influenca)

naj se uporabljajo edino le

katramne pastilje Ravasini

skatljica po 80 stotink.

Proti

zagrljenju in grlobolu

se priporočajo

Ravasinijeve pastilje

od ogolunjene sladke škorje

skatljica po 60 stotink.

Vdobja se v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3. kakor tudi v lekarni Picciola, Jeroniti, Luciani, Viali & Variabasso; v Reki: lekarna Prodani; v Gorici lekarna Cristofaletti in Pontoni.

Alojz Stolf

in **Anton Kokoravic**

naznanjata slavnemu občinstvu, da sta prevzela dobro znano

PEKARNO

pri sv. Jakobu, ulica Marco Polo št. 4

preskrbljeno z vsem v to stroko spadajočim blagom. Sprejema se kruh v pecivo. Prodaja moke. — Trikrat na dan svež kruh. — Za blagohotno podporo se najtopleje priporočata svojim rojakom.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via della Stazione 1366 — Trst. Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za bojov, košev itd. za inmagaciniranje. Sprejemajo se pošiljate vsake vrste in samor si bodi.

Gostilna „Al Transwaal“.

prej „Anteo Gobbo“ Via dello Scoglio.

(nasproti Drejevi pivovarni)

Podpisani priporoča I. vrste istrska, vipavska in dalmatinska vina, refošk, kraški teran, Opolo, prosek, nadalje Dreherjevo pivo, Plzensko in Spaten v buteljkah.

Domača kuhinja vedno pripravljena. Kroglišče. Svojim rojakom se topla priporoča

Fran Benčič, krčmar.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjega — **Najfinjše testenine**, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — **Cenike razpošilja franko.** Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Jakob Kosmer

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbir raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2** nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Na prodaj

je kampanja „Ograda“ št. 447, blizu Loveca, ki obsega 3000 sežnje, in v njej nahajajoča se hiša z 2 velikimi sobami, 1 sobico, 2 kuhinjami, 2 hlevom in vodnjakom. Naslov pove uprava „Edinosti“.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij

in **ISTRSKI TERAN,**

ki se topla priporoča družinam, gosp. krčmarjem in restavratorem.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novel za vplačila.

Vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/2 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepst z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 1/2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Grac, Sibirij, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Line, Olomou, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajni.

amčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Nasla blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati da esrbni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“

trvrke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbir boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gl. 2.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premianju u kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premianju kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).